

การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกุมาร

The Study of Local Wisdom of North-East Literature :

A Case Study Suwannajakkumarn

สถิตย์ ภาคมฤค¹ พรชัย ศรีสารคาม² ประทวน บุญปก³ และกฤษฎา ศรีธรรมมา⁴

Satit Pakmaluk,¹ Pornchai Srisarakham,² Pratuan Boonpok³ and Kitsada Sritanma⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อปริวรรตวรรณกรรม เรื่อง สุวรรณจักรกุมาร จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ **ประการที่สอง** เพื่อศึกษาภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา และ**ประการที่สาม** เพื่อศึกษาภูมิปัญญาด้านคำสอน โดยการวิจัยจากเอกสารโบราณวรรณกรรมอีสาน เรื่อง สุวรรณจักรกุมาร จำนวน 8 ผูก 147 ลาน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า

วรรณกรรมอีสาน เรื่องสุวรรณจักรกุมารมีเค้าโครงมาจากพระสุตตันตปิฎก ในพุทธศาสนา **เนื้อหา**กล่าวถึง พระโพธิสัตว์ซึ่งเสวยพระชาติเป็นสุวรรณจักรกุมารได้สอนให้คนทั้งหลายปฏิบัติถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม ต้นฉบับเป็นหนังสือผูกโบราณมีผู้คัดลอกเพื่อใช้เทศนาสืบทอดกันมา การปริวรรตวรรณกรรมนี้ใช้หลักการปริวรรตโดยเน้นเขียนคำที่คนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจเป็นหลัก หากคำใดไม่ปรากฏในภาษาไทยราชการก็ปริวรรตตามเสียงอ่าน เพื่อเป็นแนวทางในการปริวรรตอักษรธรรมอีสานและเพื่อให้ผู้สนใจศึกษาวรรณกรรมเรื่องนี้แต่ไม่สามารถอ่านอักษรธรรมอีสานได้ก็สามารถเรียนรู้จากฉบับปริวรรตนี้ **ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา** พบว่า วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกุมารมีลักษณะฉันทลักษณ์แบบร้อยแก้ว ส่วนบทกวี มีจุดเน้นบทคือ ยกภาษาบาลีขึ้นแล้วถอดเป็นภาษาถิ่นอีสานอธิบายเป็นตอนๆ การใช้ภาษาสมมุติด้วยการใช้คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน และโวหาร เพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟังเกิดความซาบซึ้งในวรรณกรรมและเกิดศรัทธาตามเนื้อหา สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องตลอดจนสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารอันเป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ประพันธ์ที่แสดงความสามารถการใช้ภาษาในการประพันธ์ **ส่วนภูมิปัญญาด้านคำสอน** พบว่า มีคำสอนที่สะท้อนแนวคิดจากคลอง 14 อันเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติตนของชาวอีสานมี 5 ประการ ได้แก่ คำสอนด้านครอบครัว การประกอบอาชีพ ความเชื่อและศาสนา ค่านิยม และการปกครอง คำสอนเหล่านี้ล้วนมีข้อชี้แนะให้ปฏิบัติทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างบริบูรณ์ เพื่อให้ผู้รับสารสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้ครอบครัว ชุมชน และสังคมอีสานสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

คำสำคัญ : การปริวรรต ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา ภูมิปัญญาด้านคำสอน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาภาษาไทย (ภาษาถิ่นภูมิปัญญาไทย) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The purposes of this study were to transcribe a Northeastern (Isan) literary work, Suwannajakkumarn, from the Dhamma alphabet to the Thai official alphabet, to study wisdom regarding language use and to study wisdom regarding teachings found in this literature, which consisted of 8 bindings (pook) and 147 palm leaves (lan). Data were analyzed through descriptive analysis. Findings of study revealed that this Isan literature, Suwannajakkumarn, originated from the plot outline of Phra Suttantapitapitaka, a story of Buddha's reincarnation as Suwannajakkumarn, teaching ethics and moral conduct. The palm-leaf manuscript of this story was later copied and used for teaching moral ways of living for ethical conduct. The transcription of this literature mainly focused on words, especially emphasizing words understood by modern people. Words not found in the official Thai language were phonically transcribed. The transcription aimed to offer guidelines for transcribing the Isan Dhamma alphabet, and to enable those, who are interested in the story but lack Dhamma alphabet reading ability, to learn from the transcribed version.

Regarding the wisdom found in language used, this Isan literature, Suwannajakkumarn, was written in sermon- styled prose, consisting of examples Bali language transcribed into Isan dialect section by section, the language use complete with rhymes, couplets, repeated words, and witty expressions; enabling readers to appreciate literature, have faith in its content, and understand essential elements useful to the readers. This shows the author's wisdom regarding language use in literary writing. They could easily be understood and benefited which showed the author's wisdom and ability in composing this precious literature.

For wisdom regarding teachings found in this literature, the study revealed that teachings found in this literary work reflect thinkings from "Klong 14", set as 5 norms of the Isan ways of personal conduct: family, career, belief & religion, value, and government. These teachings offer readers guidelines of practice, both world knowledge and Dhamma, to be appropriately applied in daily life, leading to mutual happiness and peace in the family, community, and the Isan society.

Keywords: transcription, wisdom in Language Use, wisdom regarding teachings

บทนำ

วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์อย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งรวบรวมและถ่ายทอดประสบการณ์ การดำรงชีวิต ความคิด ความเชื่อและจินตนาการของผู้สร้างออกมาเป็นเรื่องราวโดยใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอด วรรณกรรมจึงเป็นการบันทึกเรื่องราวต่างๆ ของสังคมและเป็นเสมือนกระจกเงาสะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ทั้งด้านสังคม การดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อของคนในยุคที่สร้างสรรค์วรรณกรรมนั้น (สมัย วรรณอุดม, 2545 : 1)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีวรรณกรรมเกิดจากการสร้างสรรค์ของประชาชนชาวบ้านเพื่อใช้สั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาให้อยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนจรรีงสรรค์ขึ้นเพื่อความบันเทิงและเป็นพุทธบูชา วรรณกรรมอีสานมีหลายเรื่อง เช่น จำปาสี่ต้น สังข์ศิลป์ชัย ปลาแดกปลาหมอ สุวรรณจักรกumar เป็นต้น

วรรณกรรมอีสานล้วนมีเนื้อหาและเรื่องราว อุดมไปด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่แฝงคติธรรม คำสอนของบรรพชนชาวอีสาน ซึ่งสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อขัดเกลา จิตใจของผู้คน

ในสังคมให้มีคุณธรรม และจริยธรรม ทำให้สมาชิกในครอบครัว ชุมชน และสังคม อยู่ร่วมกัน อย่างผาสุก ซึ่งสะท้อนให้ผู้ที่ศึกษาวรรณกรรมนั้นๆ เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นในยุคสมัยที่สร้างสรรค์วรรณกรรมนั้นๆ

สุวรรณจักรกumar เป็นวรรณกรรมอีสานเรื่องหนึ่งในประเภทวรรณกรรมพุทธศาสนาประพันธ์ขึ้นจาก ภูมิปัญญาของบรรพชนเพื่อเป็นพุทธบูชาด้วยความศรัทธา และเพื่อให้ผู้อ่านนำเอาหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติตาม สุวรรณจักรกumar มีแพร่หลายในภาคอีสานดังปรากฏในการสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2527-253 พบว่า สุวรรณจักรกumar มีหลายสำนวน แพร่กระจายทั่วไปในภาคอีสานสะท้อนให้เห็นความนิยมของชาวบ้านที่มีต่อวรรณกรรมเรื่องนี้ (วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2527-2532 : เล่ม 1-14)

สุวรรณจักรกumar มีแพร่หลายมากที่สุดใน จังหวัดมหาสารคาม ส่วนที่มีอายุเก่าแก่และมีสภาพ สมบูรณ์ คือสำนวนวัดบ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่สำนัก ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จารด้วยอักษรธรรมอีสานซึ่งยากแก่การศึกษาและเข้าใจ ประกอบกับยังไม่มีผู้ใดปริวรรต และวิจัยมาก่อน ผู้วิจัย จึงใคร่ปริวรรตและวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar ว่ามีการใช้ภาษาอย่างไร มีคำสอนใดปรากฏบ้าง และสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาด้านใด อันเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่วรรณกรรมอีสานที่ปราชญ์บรรพชนชาวอีสานได้สร้างสรรค์ไว้ให้แพร่หลายสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ปริวรรตวรรณกรรมเรื่องสุวรรณจักรกumar จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ
2. ศึกษาภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา ได้แก่
 - 2.1 การใช้คำ
 - 2.2 การใช้ภาษาในการประพันธ์
 - 2.3 การใช้โวหาร
3. ศึกษาภูมิปัญญาด้านคำสอน ได้แก่
 - 3.1 ด้านครอบครัว
 - 3.2 ด้านการประกอบอาชีพ

3.3 ด้านศาสนาและความเชื่อ

3.4 ด้านค่านิยม

3.5 ด้านการปกครอง

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar ฉบับวัดบ้านท่าตูม บ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเก็บรักษาไว้ที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 8 ผูก 147 ลาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยวรรณกรรมอีสาน จากเอกสารโบราณเพื่อสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจาก วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar ใช้วิธีการวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative methods) การศึกษาครั้งนี้ได้ กำหนดแนวทางในการดำเนิน การวิจัยดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดบริเวณแหล่งข้อมูลคือ จังหวัดมหาสารคาม เพราะเป็นบริเวณที่มีวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar แพร่หลายที่สุด

1.2 การค้นหาข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นข้อมูล จากเอกสารโบราณอีสานที่เป็นอักษรธรรมอีสาน เรื่องสุวรรณจักรกumar มีกระบวนการค้นหาข้อมูล ดังนี้

1.2.1 สืบหาข้อมูลเอกสารโบราณอีสานจากบัญชีสำรวจโบราณและเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี 2527 - 2532

1.2.2 จำแนกประเภทข้อมูลจากเอกสารโบราณวรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar ดังนี้

1.2.3 จำแนกประเภทตามลักษณะอักษรที่บันทึกวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar มีอักษร 2 ประเภท คือ อักษรธรรมอีสาน จำนวน 116 สำนวน และอักษรขอมบรรจง จำนวน 1 สำนวน

1.2.4 จำแนกประเภทตามลักษณะคำประพันธ์ของวรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar ซึ่งมีลักษณะคำประพันธ์เป็น 2 ประเภท คือ ร้อยแก้ว จำนวน 113 ส่วน และร้อยกรอง จำนวน 4 ส่วน

1.3 การคัดเลือกข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกวรรณกรรมอีสาน เรื่อง สุวรรณจักรกumar ซึ่งเป็นหนังสือผูกโบราณด้วยเหตุผล ดังนี้

1.3.1 เป็นประเภทร้อยแก้ว ส่วนนวนเทศน์ เพราะ เป็นสำนวนที่พระภิกษุใช้เทศน์สั่งสอนแก่อุบาสก อุบาสิกาและมีจำนวนแพร่หลาย

1.3.2 บันทึกด้วยอักษรธรรมอีสานเพื่อจะได้ศึกษาอักษรธรรมอีสานให้เข้าใจยิ่งขึ้น

1.3.3 เพื่อปริวรรตวรรณกรรมอีสาน เรื่อง สุวรรณจักรกumar จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ

1.3.4 วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar มีความสมบูรณ์ในเนื้อหาไม่ขาดตกบกพร่อง

1.4 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

ผู้วิจัยได้คัดเลือกวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar สำนวนวัดบ้านท่าตูม บ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ฉบับล่องรักปิดทอง เป็นโบราณยาวจำนวน 8 ผูก 147 ลาน ลักษณะเส้นจาร เป็นอักษรธรรมอีสาน แต่ละหน้าลานมี 4 บรรทัด เป็น คำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว คัดลอกเมื่อพุทธศักราช 2449 สมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้เขียน คือ พระปาดขันธ์ สามเณรพูดและพระพา ปัจจุบันเก็บรักษาที่สำนักศิลปและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม

ข้อมูลสำหรับใช้ตรวจทานความสมบูรณ์ ผู้วิจัยเลือกสำนวน วัดท่าม่วง บ้านท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ฉบับล่องรักปิดทอง ลักษณะเป็นโบราณ ยาวจำนวน 8 ผูก ลักษณะเส้นจาร เป็นอักษรธรรมอีสาน แต่ละหน้าลานมี 4 บรรทัด เป็นคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว ผู้เขียน คือ พระพร

2. เครื่องมือการวิจัย

การศึกษามีบัญญัติท้องถิ่นจากวรรณกรรมอีสาน เรื่องสุวรรณจักรกumar ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีในการปริวรรตอักษรธรรมอีสาน ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ประเสริฐ ณ นคร(2549 : 49-52)ซึ่งสอดคล้องกับ พรชัย ศรีสารคาม(2551, สัมภาษณ์) ดังนี้

2.1.1 ปริวรรตตามรูปอักษรตัวต่อตัว

2.1.2 ปริวรรตตามเสียงภาษาท้องถิ่น

2.1.3 ปริวรรตใช้หลักการเขียนคำที่คนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านการใช้ภาษา โดยอาศัยแนวคิดของนรินทร์ สีห์จักร์ (2548 : 95) ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการหลายคนที่ได้ศึกษาและถ่ายทอดไว้ โดยแบ่งการใช้ภาษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 การใช้คำ คือ การใช้คำสัมผัส การใช้คำซ้อน และการใช้คำซ้ำ

2.2.2 การใช้โวหาร คือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหารเทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร

2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านคำสอน ผู้วิจัยใช้แนวคิดจากคลอง 14 จัดเป็นกลุ่มคำสอนสำหรับภิกษุตรีพระสงฆ์และชาวบ้าน (จารุบุตร เรื่องสุวรรณ, 2542 : 641-644)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิเป็นหลักในการศึกษามีขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวคิดในการศึกษา

3. ปริวรรตโบราณ เรื่อง สุวรรณจักรกumar ฉบับวัดท่าตูม บ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรและอักษรวิีไทยราชการอย่างละเอียดทุกตัวอักษร

4. ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นจากวรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar ตามความมุ่งหมาย ของการวิจัย ได้แก่

4.1 ศึกษาภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา

4.1.1 การใช้คำ

4.1.2 การใช้ภาษาในการประพันธ์

4.1.3 การใช้โวหาร

4.2 ศึกษาภูมิปัญญาคำสอน

4.2.1 ด้านครอบครัว

4.2.2 ด้านการประกอบอาชีพ

4.2.3 ด้านศาสนาและความเชื่อ

4.2.4 ด้านค่านิยม

4.2.5 ด้านการปกครอง

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การปรัวรรณกรรมเรื่องสุพรรณจักรกumar จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ

วรรณกรรมอีสานเรื่อง สุพรรณจักรกumar จารด้วยอักษรธรรมอีสาน ปรัวรรณตามแนวคิดการปรัวรรณของประเสริฐ ฐน นคร (2549 : 49-52) ในการปรัวรรณกรรมอีสานเรื่องสุพรรณจักรกumar ปรัวรรณโดยใช้หลักการเขียนคำที่คนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจแต่หากถ้อยคำใดไม่ปรากฏในภาษาไทยราชการก็จะปรัวรรณตามเสียงอ่านโดยมีจุดมุ่งหมายของการปรัวรรณ 2 ประการ คือ

1.1 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจในการปรัวรรณวรรณกรรมอีสานจากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการได้เรียนรู้ถึงพื้นฐานและลักษณะการปรัวรรณอักษรธรรมอีสาน

1.2 เพื่อให้ผู้สนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่องสุพรรณจักรกumar แต่ไม่สามารถอ่านอักษรธรรมอีสานได้เรียนรู้วรรณกรรมเรื่องสุพรรณจักรกumar ผ่านบทปรัวรรณซึ่งถ่ายทอดไว้ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์นี้

2. ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานเรื่อง สุพรรณจักรกumar

วรรณกรรมอีสานเรื่องสุพรรณจักรกumar มีคุณค่าในด้านการใช้ภาษาเพื่อสะท้อนเรื่องราวอย่างมีวรรณศิลป์ มี 2 ประการ ดังนี้

2.1 การใช้คำ พบว่า มีการใช้ถ้อยคำเพื่อให้เกิดความงามในด้านภาษาเพื่อเพิ่มอรรถรสให้แก่วรรณกรรม

สุพรรณจักรกumar ปรากฏการใช้คำสัมผัสคำซ้ำและคำซ้อน ซึ่งเป็นศิลปะการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อให้วรรณกรรมมีคุณค่าทั้งด้านเสียงและความหมาย

2.2 การใช้ภาษาในการประพันธ์ พบว่า มีการใช้ภาษาบาลีเป็นจุดเน้นบทแล้วขยายด้วยภาษาถิ่นไทยลาวจนจบกระแสความแล้วขึ้นจุดเน้นบทใหม่และขยายความต่อไปเป็นตอนๆ

2.3 การใช้โวหาร พบว่า มีการใช้โวหาร 5 ประเภท คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหารและอุปมาโวหาร ซึ่งสะท้อนถึงศิลปะการใช้ภาษาที่อุดมไปด้วยโวหารทั้ง 5 ประเภททำให้อรรถวรรณกรรมมีการใช้ภาษาทั้งดงามและทำให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งและเข้าใจวรรณกรรมมากขึ้น

3. ภูมิปัญญาด้านคำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานเรื่อง สุพรรณจักรกumar

วรรณกรรมอีสานเรื่องสุพรรณจักรกumar มีคำสอนปรากฏอยู่เพื่อชี้แนะให้ผู้รับสารได้นำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มี 5 ประการ ดังนี้

3.1 ครอบครัว

วรรณกรรมเรื่อง สุพรรณจักรกumar ปรากฏคำสอนในด้านครอบครัว 3 ลักษณะ คือ

3.1.1 คำสอนบุตรธิดา มุ่งสอนให้มีความกตัญญูต่อบิดามารดาเนื่องจากบิดามารดาเป็นผู้มีพระคุณจึงสอนให้แสดงความเคารพ ปรมณิบัติดูแล พุดจาไพละและให้รู้จักสร้างหนังสือชาดกเป็นทาน

3.1.2 คำสอนสตรี แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) คำสอนสตรีทั่วไป สอนเรื่องการไปเที่ยวเล่นและสอนเรื่องกิริยามารยาท เพื่อให้สตรีมีการปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมที่ยึดถือ กันมา

2) คำสอนสตรีที่เป็นภรรยา ให้เคารพบุพการีของสามีสอนให้ไม่ควรนำเอาคำพูดต่าหนิว่าร้ายบิดามารดาและสามีมาเล่าในครอบครัว อย่าเล่าเรื่องราวตนเองให้ผู้อื่นรู้ ให้รู้จักอดทนอดกลั้น ให้รู้จักตื่นนอนก่อนสามี ให้เตรียมเครื่องใช้ให้แก่สามี ให้รู้จักเตรียม

อาหารให้สามี ให้รู้จักล้างและเก็บเครื่องใช้ในครัว ให้อย่าไปเที่ยวเล่นตามลำพัง ให้ซื้อสตัยต์ต่อสามีและให้พูดจาด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม

3) คำสอนสตรีที่เป็นมารดา ให้ใช้

กิริยาที่เหมาะสมกับบุตรและสอนอย่าเสียน้ำ ตีบุตร

3.2 การประกอบอาชีพ

วรรณกรรมเรื่อง สุวรรณจักรกumar ปรากฏคำสอนในด้านการประกอบอาชีพแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.2.1 **สอนให้รู้จักขยันหมั่นเพียรต่อการประกอบอาชีพ** คำสอนนี้มุ่งสอนให้ผู้คนรู้จักขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี

3.2.2 **สอนให้มีคุณธรรม** มุ่งสอนให้ผู้ประกอบอาชีพมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพของตนโดยเฉพาะการใช้ตราซึ่งผู้ค้าต้องไม่ทำการโกงตราซึ่งเพื่อหวังร้ายร้ายจากการฉ้อโกงผู้ซื้อ

3.2.3 **สอนให้เคารพต่อผู้นำ** คำสอนนี้มุ่งสอนผู้ประกอบอาชีพรับราชการหรือผู้ทำงานในองค์กรต่างๆ ให้รู้จักแสดงความเคารพต่อผู้นำตนเองอันเป็นกลวิธีในการทำงานเพื่อให้เกิดความสงบสุขในองค์กร

3.3 ศาสนาและความเชื่อ

วรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar พบว่ามีคำสอนด้านศาสนาและความเชื่อเพื่อสะท้อนแนวคิดแนวปฏิบัติของชาวอีสาน แบ่งเป็น 11 ลักษณะ คือ

3.3.1 **การรักษาศีล** สอนให้รักษาศีล 5 ศีล 8 ปาฏิโมกข์สังวรศีลและธรรมจริยาศีลตามหลักธรรมตามความเชื่อทางศาสนาและการรักษาศีลเป็นแนวทางในการขัดเกลาตนเอง การรักษาศีลจึงเป็นกรอบทางสังคมที่จะทำให้ตนเองและสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

3.3.2 **อย่าทำบาป** เป็นคำสอนที่อธิบายถึงปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา ว่าหากละการทำบาป จะทำให้ผู้ปฏิบัติตนนั้น สามารถบรรลुरुธรรมวิเศษคือการหลุดพ้นจากบาปและการเวียนว่ายตายเกิด

3.3.3 **การให้ทาน** สอนให้ผู้คนรู้จักการให้ทานอันเป็นหนทางในการกำจัดความตระหนี่และเป็นการสร้างกุศล นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงอันิสงส์ของการให้ทาน

ว่าผู้ที่ให้ทานแล้วย่อมได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมกับสิ่งที่ตนเองกระทำ

3.3.4 **ละกิเลส** เป็นคำสอน ให้ทำบุญและรู้จักการแสวงหาปัญญาอันเป็นความรู้อันประเสริฐที่สามารถนำพาตนเองหลุดพ้นจากกิเลสเข้าสู่นิพพานการแสดงหาปัญญานั้นผู้ปฏิบัติพึงรักษาศีลและให้ทาน เพื่อเป็นพื้นฐานอันจะทำให้การศึกษาพระสัทธรรมเข้าใจลึกซึ้งจนสามารถละกิเลสได้

3.3.5 **สอนให้เชื่อและเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์** เป็นคำสอนที่มุ่งให้ผู้คนมีใจเคารพต่อสิ่งเหนือธรรมชาติอันมีผลทางใจซึ่งเชื่อว่าหากทำตามความเชื่อแล้วย่อมจะเกิดผลดีต่อตนเอง

3.3.6 **ไม่ให้เบียดเบียนผู้อื่น** เป็นคำสอนที่กล่าวว่าคุณปฏิบัติจะได้บุญกุศลและสังคมยังได้รับความสงบสุขปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกันในสังคม

3.3.7 **เป็นผู้มีเมตตาและมีสติ** เป็นคำสอนให้คนมีเมตตาและมีสติระลึกรู้ชอบอยู่เสมอ อันเป็นพื้นฐานของการบำเพ็ญภาวนาจนนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ในการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร

3.3.8 **ให้เข้าใจถึงวัฏสงสาร** เป็นคำสอนที่มุ่งสอนให้รู้จักการเวียนว่ายตายเกิด ให้รู้จักโทษของการอยู่ในวัฏสงสารเพื่อให้ผู้ฟังตระหนักและไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตที่อยู่ในวัฏสงสารนี้

3.3.9 **ความเชื่อเรื่องจักรวาล** เป็นคำสอนที่อธิบายถึงความเชื่อของมนุษย์ว่าในจักรวาลนี้ประกอบด้วยทวีปทั้ง 4 คือ ชมพูทวีป บุรพวิเทหทวีป อมรโคยานทวีปและอุตตรกูรูทวีป คำสอนนี้สะท้อนแนวคิดหลักทางภูมิศาสตร์ตามคำภีร์ทางศาสนา

3.3.10 **ความเชื่อเรื่อง** นรก สวรรค์ เป็นคำสอนที่อธิบายถึงความเชื่อถึงสถานที่ที่ผู้กระทำความชั่วได้รับผลจากการกระทำของตนเองถ้าทำความชั่วก็ต้อง ตกนรกรับทุกขเวทนา ถ้าทำความดีจะได้ไปเกิดในสวรรค์เสวยสุข

3.3.11 **ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์** ปรากฏคำสอนที่สอนให้เชื่อโหราศาสตร์ทั้งเรื่องฤกษ์ยามมงคลและการทำนายทายทัก ลักษณะของโหราศาสตร์ทั้งสองพบในเนื้อเรื่อง

อันสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อกับคำสอน เพื่อให้ผู้คนอยู่ในกรอบของสังคม

3.4 ค่านิยม

วรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar ปรากฏคำสอนด้านค่านิยม 2 ลักษณะ คือ

3.4.1 **ค่านิยมในการแต่งกาย** คำสอนนี้มุ่งสอนให้รู้จักการไม่ไปเที่ยวเล่นและเมื่อหากต้องไปแล้วต้องรู้จักแต่งกายให้เหมาะสมกับงานที่ไปเข้าร่วมเป็นคำสอนที่บอกให้เห็นถึงกาลเทศะ ในการแต่งกายของ ชาวอีสานในงานต่างๆ

3.4.2 **ค่านิยมในการเคี้ยวหมาก** คำสอนนี้มุ่งสอนสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในการเคี้ยวหมากอันสะท้อนถึงวัฒนธรรมและยังเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นมิตรไมตรีระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าบ้านด้วย

3.5 การปกครอง

วรรณกรรมอีสานเรื่อง สุวรรณจักรกumar พบว่ามีคำสอนด้านการปกครอง 2 ลักษณะ คือ

3.5.1 **สอนพระราช** เป็นคำสอนที่มุ่งอธิบายหลักคำสอนที่จำเป็นในการใช้ปกครองบ้านเมืองของพระราช พบว่า มีคำสอนทศพิธราชธรรม ซึ่งเป็นคำสอนที่เน้นให้พระราชปกครองราษฎรอย่างผาสุก

3.5.2 **สอนข้าราชการและประชาชน** คำสอนนี้มุ่งสอนให้รักษาศิลและไมประพฤตผิดอันเป็นหนทางไปสู่ทางอบาย การปฏิบัติตนที่ดีย่อมนำไปสู่การปกครองที่ดีในฐานะผู้อยู่ภายใต้การปกครอง

วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar มีการแนวการปริวรรตเพื่อเน้นเป็นแนวทางในการปริวรรตอักษรธรรมอีสานและเพื่อให้ผู้สนใจได้ศึกษาเนื้อหาของวรรณกรรมซึ่งอุดมไปด้วยภูมิปัญญาการใช้ภาษาที่มีทั้งการใช้คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อนและโวหาร เพื่อให้ผู้รับสารเกิดภาพพจน์เข้าใจเนื้อหาและเกิดศรัทธาต่อวรรณกรรมมากขึ้นในด้านคำสอนปรากฏคำสอนที่มีแนวคิดมาจากคอง 14 อันเป็นบรรทัดฐานทางสังคมของชาวอีสานอันบริบูรณ์ไปด้วยคำสอนทางโลกและทางธรรม สุวรรณจักรกumar จึงเป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่าของชาวอีสานที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ให้แพร่หลายสืบไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การปริวรรตวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักร

กumar การปริวรรตครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปริวรรตจากหนังสือผูกโบราณเรื่องสุวรรณจักรกumar ส่วนนวนวัดบ้านท่าตูม ตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ผูก 147 ลาน เป็นคำประพันธ์ ประเภทร้อยแก้วคัดลอกเมื่อ พุทธศักราช 2449 สมัยรัชกาลที่ 5 แห่ง กรุงรัตนโกสินทร์ ผู้เขียน คือ พระปาดขันธ์ สามเณรพุทธและพระพา ปัจจุบันเก็บรักษาที่สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามปริวรรตโดยเน้นการเขียนให้อยู่ในรูปที่ตรงกับภาษากลางมากที่สุดเพื่อให้คนทุกถิ่นสามารถอ่านได้ แต่หากคำใดที่ออกเสียงเป็นสำเนียงอีสานผู้วิจัยเขียนตรงกับเสียงจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปริวรรตวรรณกรรมของ ประเสริฐ ณ นคร (2549 : 49-52) ซึ่งได้เสนอแนวทางการการปริวรรตวรรณกรรม คือ ปริวรรตตามรูปอักษรตัวต่อตัว ปริวรรตตามเสียงภาษาท้องถิ่น และปริวรรตใช้หลักการเขียนคำที่คนปัจจุบันส่วนใหญ่เข้าใจ แนวทางการปริวรรตวรรณกรรมข้างต้นนั้นผู้วิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการปริวรรตวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar จากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ และยังสอดคล้องกับแนวทางการปริวรรตวรรณกรรมอีสานของ พรชัย ศรีสารคาม (2551 : สัมภาษณ์) ซึ่งกล่าวว่า การปริวรรตวรรณกรรมอีสานนั้นต้องปริวรรตตามเสียงภาษาถิ่นนั้น โดยคำใดมีเสียงเป็นสำเนียงอีสานต้องเขียนให้ตรงกับเสียงจริง

ดังนั้น การปริวรรตวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar จึงมีลักษณะการปริวรรตที่เหมาะสมและบทปริวรรตนี้มีการใช้ภาษาและเนื้อหาคงเดิมตามอักขรวิธีที่บันทึกหากแต่มีการปรับเปลี่ยนบ้างเพื่อให้ถ้อยคำเหล่านั้นสามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ภูมิปัญญาการใช้ภาษา

พบว่า วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumar ได้สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์วรรณกรรม ซึ่งมีทั้งการใช้คำสัมผัส คำซ้ำ คำซ้อน อันเป็นกลวิธีการเรียบเรียงถ้อยคำเพื่อให้เกิดความงามทั้งในด้านเสียงและความหมาย มีการใช้ภาษาบาลีเป็นจุนเจือยบทเพื่อให้เกิดความศักดิ์และทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกศรัทธาและคล้อยตามเนื้อหาของวรรณกรรม และยังมี

การใช้โวหารเพื่อรังสรรค์คำประพันธ์ให้เกิดความงามในสำนวนเนื้อเรื่อง การใช้ภาษาดังกล่าวนั้นย่อมเกิดจากภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวอีสานที่พยายามสรรสร้างคำประพันธ์ที่ผู้คนสามารถฟังและเข้าใจได้ง่าย ในยุคสมัยนั้น ทั้งนี้เนื่องจากสุวรรณจักรกumarสำนวนนี้เป็นสำนวนร้อยแก้วที่มีลักษณะลำอันเป็นหนังสือผูกที่พระภิกษุใช้เทศนาสั่งสอนผู้คนดังนั้นการใช้ภาษาในวรรณกรรมเรื่องนี้จึงมีความพิถีพิถันและพยายามเรียบเรียงภาษาให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจชัดเจน สอดรับกับการศึกษาของนรินทร สีห์จักร (2548 : 115) ซึ่งศึกษาวรรณกรรมอีสานเรื่อง ลำตัดแต่นำ คำว่า การใช้ภาษาเป็นการสร้างสรรค์ของผู้แต่งให้วรรณกรรมมีความไพเราะด้วยการเลือกสรรคำต่างๆ มาเรียงร้อยให้มีสัมผัสคล้องจองเมื่ออ่านแล้วได้อรรถรสมากยิ่งขึ้นและมีการใช้โวหารในการประพันธ์วรรณกรรมยังเป็นการเพิ่มความงดงามในด้านการใช้ภาษาของวรรณกรรมอีกด้วย และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สมัย วรณอุตร (2545 : 273) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาวเรื่อง ลำพูษา กล่าวว่า การเลือกใช้คำที่เหมาะสม การใช้คำซ้อน คำซ้ำและการเล่นอักษรสัมผัสให้มีความคล้องจองกัน การใช้สำนวนโวหารประเภทต่างๆ ล้วนเป็นกลวิธีที่ผู้แต่งได้บรรยายความรู้สึก เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามไปกับผู้แต่งด้วย

ดังนั้น การวิเคราะห์ด้านการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกumarจึงอธิบายได้ว่ามีการใช้ภาษาในการประพันธ์วรรณกรรมได้ โดยมีการใช้คำสัมผัส คำซ้อน คำซ้ำ และมีการใช้โวหารเพื่อให้วรรณกรรมมีความงดงามในด้านภาษาและสามารถโน้มน้าวให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจวรรณกรรมเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

3. **ภูมิปัญญาคำสอน** พบว่า สุวรรณจักรกumarเป็นวรรณกรรมทางพุทธศาสนาซึ่งปรากฏคำสอน ทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างบริบูรณ์ คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ล้วนเป็นผลที่เกิดจากการกลั่นกรองจากเหตุการณ์ในอดีตแล้วจดจำและบัญญัติเป็นคำสอน ข้อพึงปฏิบัติและข้อไม่พึงปฏิบัติ ภูมิปัญญาด้านคำสอนนี้เนื่องจากจะเกิดจากการเรียนรู้ในอดีตแล้วยังรับอิทธิพลจากหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญ คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ย่อมเป็น

ข้อแสดงถึงความต้องการหาทางออกเพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหาที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้ตนและสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

ภูมิปัญญาคำสอนทางโลก พบว่า สุวรรณจักรกumar ปรากฏคำสอนด้านครอบครัว คำสอนด้านการประกอบอาชีพ คำสอนด้านการปกครอง คำสอนเหล่านี้สะท้อนถึงความคาดหวังต่อพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้มีการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง

คำสอนครอบครัว มีข้อน่าสังเกตว่าจะมุ่งเน้นสอนสตรีเป็นหลักสำคัญทั้งนี้อาจเพราะสตรีเป็นเพศที่มีข้อควรระวังในการปฏิบัติตนมากและสตรียังมีผลต่อครอบครัวและสังคมเป็นอย่างมาก กล่าวคือ สตรีต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งงานบ้านงานเรือน ดูแลเลี้ยงดูลูกบุตรภรรยา ดูแลสามี ด้วยภาระหน้าที่เช่นนี้จึงปรากฏว่ามีคำสอนเพื่อให้สตรีปฏิบัติตนที่เหมาะสมและสามารถทำหน้าที่ตนเองได้อย่างดี

คำสอนการประกอบอาชีพ มีข้อพึงสังเกตว่า วรรณกรรมเรื่องนี้มุ่งเน้นสอนให้ผู้ประกอบอาชีพมีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพอย่างซื่อสัตย์สุจริตทั้งนี้อธิบายได้ว่าคำสอนดังกล่าวเป็นภูมิปัญญาที่ขัดเกลาและต้องการประชากรที่มีความซื่อสัตย์สุจริตอันจะทำให้การประกอบอาชีพและการเป็นอยู่ในสังคมมีความสุข คำสอนด้านค่านิยมมีข้อพึงสังเกตว่า การไปเที่ยวเล่นนอกบ้านนั้นต้องแต่งกายให้รัดกุมและแต่งกายตามฐานะของตนเอง ทั้งนี้เพราะการแต่งกายบ่งบอกถึงฐานะและการเป็นผู้รู้กาลเทศะ นอกจากนี้ยังมีข้อพึงสังเกตว่า มีคำสอนที่กล่าวถึงค่านิยมในการกินหมากเพราะคนในสมัยก่อนนิยมกินหมากกันมากแต่นัยยะสำคัญของคำสอนนั้นมุ่งเน้นไปที่การแสดงไมตรีต่อผู้มาเยือนโดยการใช้เครื่องเคี้ยว คือ หมากพลูเป็นของต้อนรับแสดงไมตรีไมตรี

คำสอนการปกครอง พบว่า มีภูมิปัญญาด้านการใช้คำสอนโดยเน้นให้ผู้ปกครองยึดเอาหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวและลดความแข็งกร้าวในการใช้พระราชอำนาจของพระราชอา คำสอนนี้จึงแสดงถึง ภูมิปัญญาในการสร้างกรอบการปฏิบัติตนของผู้ปกครองเพื่อให้สามารถปกครองและควบคุมประชาชนได้ด้วยความปราณี

ภูมิปัญญาคำสอนทางธรรม พบว่า สุวรรณจักรกumar ปรากฏคำสอนด้านความเชื่อและศาสนา อันเป็นคำสอนที่

สะท้อนถึงอิทธิพลของความเชื่อความศรัทธาที่มีผลต่อพฤติกรรมของประชาชน คำสอนด้านศาสนาที่มีข้อนำสั่งเกตว่ามุ่งเน้นให้หมั่นประพฤติตนตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาโดยอ้างอิงเนื้อหาว่าหากปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาได้แล้วจะเป็นผลบุญทำให้มีความสุขหรือได้ไปเกิดในสุคติภูมิเมื่อสิ้นอายุขัย ด้วยเงื่อนไขนี้จึงทำให้ผู้คนชนชายที่จะปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา นับว่าเป็นภูมิปัญญาในการขัดเกลาและวางระเบียบบรรทัดฐานในการปฏิบัติตนของประชาชนเพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยดีด้วยความสุขภูมิปัญญาคำสอนเหล่านี้ปรากฏในลักษณะของกุศโลบายเพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันได้โดยอาศัยความเชื่อความศรัทธาในศาสนา

การวิเคราะห์คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์สอดรับกับการศึกษาของสุริยันต์ หาญคำ (2527 : 396-398) ซึ่งวิเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเรื่องสุริวงศ์ ซึ่งกล่าวว่า วรรณกรรมพุทธศาสนาแม้จะไม่ใช่วรรณกรรมคำสอนโดยตรงแต่การที่อ้างว่าตัวละครเอกเป็นพระโพธิสัตว์ ซึ่งหมายถึงผู้ที่จะได้มาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า กวีกักแทรกคติธรรมและคำสั่งสอนไว้ในบทบาทของตัวละครต่างๆ เช่น สอนให้รักษาศีลให้ทาน สอนให้รู้จักการคบคน สอนให้เป็นผู้มีสติ สอนให้ปรนนิบัติผู้มีพระคุณ สอนให้ลูกหลานไม่ไปเที่ยวเล่นจนลืมเวลากลับบ้าน เป็นต้น และยังสอดรับกับการศึกษาของปรีชา อุยตระกูล และสุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2527 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาวรรณกรรมอีสานในเชิงจริยธรรมกล่าวว่า วรรณกรรมอีสานมีจริยธรรมคำสอนสำหรับผู้ปกครอง คือ ทศพิธราชธรรม จริยธรรมคำสอนสำหรับบุคคลทั่วไป เช่น สอนให้รู้จักความสามัคคี สอนให้รู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง สอนให้แสดงความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นต้น

ดังนั้น การวิเคราะห์ด้านคำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์จึงอธิบายได้ว่ามีคำสอนที่เป็นแนวทางและเป็นข้อชี้แนะในการปฏิบัติตนของชาวอีสานเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข คำสอนล้วนเป็นองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้จนตกผลึกมาเป็นจารีตอันควรปฏิบัติ ชาวอีสานก็มีคำสอนที่เป็นแม่แบบสำคัญ คือ คอง

14 ซึ่งสอนพระราช พระสงฆ์ และประชาชน วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์มีคำสอนที่สอดคล้องและมีแนวทางคำสอนที่ได้แนวคิดจากคอง 14 เพื่อสั่งสอนผู้คนให้มีคุณธรรมจริยธรรมซึ่งกล่าวได้ว่าวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์มีคำสอนที่เป็นบรรทัดฐานทางสังคมเพื่อให้ผู้รับสารจากวรรณกรรมเรื่องนี้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

วรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์ பிரிวรรตจากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการ เพื่อเป็นแนวทางในการปริวรรตวรรณกรรมจากอักษรธรรมอีสานเป็นอักษรไทยราชการและเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาวรรณกรรมได้ง่ายขึ้นโดยผ่านบทปริวรรต สุวรรณจักรกฤมมร์เป็นวรรณกรรมที่อุดมไปด้วยภูมิปัญญาในด้านการใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความสามารถเชิงวรรณศิลป์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเกิดมโนภาพคล้ายตามไปกับเรื่องราวของวรรณกรรม นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านคำสอนอันสะท้อนแนวคิดความเชื่อจากคอง 14 และหลักธรรมทางพุทธศาสนา ภูมิปัญญาเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ความรู้ที่มีส่วนจรรโลงสังคมชาวอีสานให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุกสืบไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำไปใช้สอนนักเรียนได้ในทุกระดับ โดยสอนในด้านการใช้ภาษาหรือด้านคำสอนผู้ที่จะนำไปใช้ควรศึกษางานวิจัยให้เข้าใจแล้วคัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนเพื่อใช้สอน
2. พุทธบริษัทสามารถนำเอาบทปริวรรตเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์ไปเทศนา อบรม เสวนา วรรณกรรมหรือหลักธรรมในวรรณกรรมอันจะทำให้เข้าใจหลักธรรมทางพุทธศาสนายิ่งขึ้น
3. นำเนื้อหาของวรรณกรรมอีสานเรื่องสุวรรณจักรกฤมมร์ไปเผยแพร่ถึงการให้ทานเนื้อ อวัยวะ ร่างกาย เลือดดวงตา เพื่อให้ผู้คนได้เห็นถึงบารมีของการบริจาคอวัยวะอันจะทำให้ผู้คนเข้าใจและบริจาคอวัยวะบางส่วนเพื่อเป็นประโยชน์ทางการแพทย์หรือเพื่อช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย ศรีสารคาม ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทวน บุญปก ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษฎา ศรีธรรมมา กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ลดาวัลย์%วัฒนบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภณ สมจิตศรีปัญญา

ขอขอบคุณสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ยืมโบลานและให้ทุนอุดหนุนการปริวรรตโบลาน ในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

นรินทร สีห์จักษ์. (2548). **การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมอีสานเรื่อง ลำตักแตนคำ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประเสริฐ ฐ นคร. (2549). **อักษร ภาษา จารึก วรรณกรรม**. กรุงเทพฯ : มติชน.

ปรีชา อุยตระกูล และสุวัฒน์ ช่างเหล็ก. (2527) **การศึกษาวรรณคดีอีสานในเชิงจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

พรชัย ศรีสารคาม. (2551 กุมภาพันธ์ 12). สัมภาษณ์.

วิทยาลัยครูมหาสารคาม. (2527). **บัญชีสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น เล่ม 1-3**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.

_____. (2528). **บัญชีสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น เล่ม 4-6**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.

_____. (2529). **บัญชีสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น เล่ม 7-9**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.

_____. (2530). **บัญชีสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น เล่ม 10-12**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.

_____. (2532). **บัญชีสำรวจเอกสารโบราณ กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมหาวิทยาลัยขอนแก่น เล่ม 12-14**. มหาสารคาม : วิทยาลัยครูมหาสารคาม.

สมัย วรรณอุตร. (2545). **การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาวเรื่อง ลำบุษบา**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุริรัตน์ หาญคำ. (2527). **สุริวงศ์ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวรรณจักรกุมาร. (2449). **โดยพระปาด ชนัน สามเณรพุดและพระพา. วัดท่าตุม บ้านท่าตุม ตำบลท่าตุม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม**. (หนังสือโบลาน 8 ผูก. อักษรธรรมอีสาน. ภาษาอีสาน. เส้นจาร. ฉบับล่องรักปิดทอง)

สุวรรณจักรกุมาร. (ม.ป.ป.). **โดยพระพร. วัดบ้านท่าม่วงบ้านท่าม่วง ตำบลท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. (หนังสือโบลาน 8 ผูก. อักษรธรรมอีสาน. ภาษาอีสาน. เส้นจาร. ฉบับลานดิบ)